

**Зауваження та пропозиції Національної асоціації адвокатів України до проекту  
Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запобігання  
надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, формування фонду захисних  
споруд цивільного захисту, створення класів та центрів безпеки  
(реєстр. № 13454 від 07.07.2025)**

Національна асоціація адвокатів України (надалі – НААУ) опрацювала проект Закону про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо запобігання надзвичайним ситуаціям та ліквідації їх наслідків, формування фонду захисних споруд цивільного захисту, створення класів та центрів безпеки (реєстр. № 13454 від 07.07.2025), прийнятий за основу 08.10.2025.

За результатами опрацювання законопроекту НААУ вважає за доцільне висловити таку позицію.

Відповідно до пояснювальної записки проект Закону розроблено з метою удосконалення з урахуванням світового досвіду у сфері захисту населення і територій від надзвичайних ситуацій, особливо державного рівня, а також досвіду, отриманого під час організації заходів цивільного захисту в умовах збройної агресії російської федерації.

Прийняття цього проекту Закону загалом створить правову основу для розбудови сучасної інфраструктури безпеки, у тому числі і на рівні територіальних громад, слугуватиме можливому збільшенню фонду захисних споруд цивільного захисту та врахуванню сучасних норм під час приведення у відповідність існуючих об'єктів цивільного захисту та нового будівництва, що, зокрема, розширить можливості захисту населення і територій від наслідків надзвичайних ситуацій.

## **1. Щодо змісту проекту Закону № 13454**

I. У проекті Закону пропонується доповнити Кодекс цивільного захисту України статтею 27<sup>1</sup> такого змісту:

### **«Стаття 27<sup>1</sup>. Центри безпеки**

1. Для забезпечення доступності населення до публічних послуг у сфері безпеки, комплексного вирішення питань безпеки, запобігання та реагування на надзвичайні ситуації, інші небезпечні події, а також ліквідації їх наслідків, підвищення рівня безпеки життєдіяльності населення органами місцевого самоврядування можуть створюватися центри безпеки.

2. Порядок створення центрів безпеки в територіальних громадах встановлюється Кабінетом Міністрів України.».

Звертаємо увагу на те, що пропонована зміна потребує доопрацювання, оскільки

не дозволяє однозначно встановити правовий статус таких центрів безпеки (новостворені установи чи організації або структурні підрозділи існуючих виконавчих ОМС чи комунальних юридичних осіб, порядок організації їх діяльності та підпорядкування).

Зі свого боку зазначимо, що створення юридичних осіб в організаційно-правових формах державного підприємства (державного комерційного підприємства, державного некомерційного підприємства, казенного підприємства), комунального підприємства (комунального комерційного підприємства, комунального некомерційного підприємства), спільного комунального підприємства, приватного підприємства, іноземного підприємства, дочірнього підприємства, підприємства об'єднання громадян (релігійної організації, профспілки), підприємства споживчої кооперації з 28.08.2025 заборонено, а для негосподарюючих суб'єктів запроваджено нову організаційно-правову форму – комунальне некомерційне товариство (ч. 1 ст. 13, ст. 14 ЗУ «Про особливості регулювання діяльності юридичних осіб окремих організаційно-правових форм у перехідний період та об'єднань юридичних осіб»).

Отже, необхідно врахувати норми чинного законодавства щодо нових організаційно-правових форм юридичних осіб, що засновуються територіальними громадами.

II. У проекті Закону пропонується доповнити ч. 1 ст. 2 Кодексу цивільного захисту України пунктом 44 такого змісту:

«44) центр безпеки – спеціалізований об'єкт інфраструктури, в якому обладнуються спеціальні приміщення (пожежне депо з диспетчерським пунктом, пункт базування бригади екстреної (швидкої) медичної допомоги та/або поліцейська станція тощо) для декількох екстрених служб, які забезпечують безпеку життєдіяльності населення (пожежно-рятувальний підрозділ для забезпечення місцевої та/або добровільної пожежної охорони, **поліцейський офіцер громади**, підрозділ екстреної (швидкої) медичної допомоги).».

Зі свого боку Закон України «Про Національну поліцію» не містить поняття «поліцейський офіцер громади».

Так, у наказі Міністерства внутрішніх справ України від 28.07.2017 за № 650 **«Про затвердження Інструкції з організації діяльності дільничних офіцерів поліції та поліцейських офіцерів громад»** внормовано питання діяльності дільничних офіцерів поліції, поліцейських офіцерів громад та узгоджено із законодавством України нормативно-правові акти Міністерства внутрішніх справ України, які регулюють діяльність Національної поліції України. Однак на рівні закону це поняття досі не визначено, попри успішну практику діяльності поліцейських офіцерів громад.

У зв'язку із цим пропонуємо закріпити це визначення, правовий статус цих посадових осіб на рівні законодавства відповідно до ч. 2 ст. 19 Конституції України та

наявних позицій Конституційного Суду України та практики судів вищих інстанцій, які неодноразово наголошували на тому, що права та обов'язки органів державної влади та їхніх посадових осіб мають визначатися виключно в законах України (див. огляд рішень Конституційного Суду України щодо ст. 19 Конституції України: <https://ccu.gov.ua/storinka/19>, Постанову Верховного Суду від 13.06.2023 у справі № 560/8064/22 (провадження № К/990/35139/2) тощо).

III. Підпункт 10 пункту «а» частини першої статті 36<sup>1</sup> Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні» (Відомості Верховної Ради України, 1997 р., № 24, ст. 170 із наступними змінами) після слів «захисних споруд цивільного захисту» пропонується доповнити словами «(у тому числі захисних споруд цивільного захисту публічного доступу) на території».

У частині 2 ст. 32 Кодексу цивільного захисту України встановлено, що для укриття населення також використовуються споруди подвійного призначення – будівлі, споруди чи їх окремі частини, призначені для використання за основним функціональним призначенням з метою забезпечення суспільних або господарських потреб, а також мають відповідні захисні властивості та спроектовані, побудовані або пристосовані таким чином, щоб забезпечити умови для тимчасового перебування людей у разі виникнення небезпеки їх життю та здоров'ю під час надзвичайної ситуації, воєнних (бойових) дій та терористичних актів.

У зв'язку із цим пропонуємо після доповнених слів «у тому числі захисних споруд цивільного захисту публічного доступу» доповнити словами «споруд подвійного призначення».

*НААУ підтверджує готовність долучитися до доопрацювання проекту Закону під час підготовки до другого читання у межах питань, що пов'язані з правовим регулюванням діяльності місцевого самоврядування.*